

Čís. 8922.

Pro nárok obce na Moravě na náhradu nákladu, jež učinila na vyčištění příkopu na společné útraty účastníků, proti některému z nich, an tento dluh uznal, jest přípustným pořad práva.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1929, R II 140/29.)

Obec B. na Moravě domáhala se na žalovaném zaplacení 405 Kč, tvrdíc, že zaplatila za žalovaného dluh, který vznikl tím, že byly vyčištěny příkopy na společné náklady účastníků, k nimž patřil i žalovaný, a že žalovaný tento dluh též uznal a částečně zaplatil až na zažalovaných 405 Kč. K námitce nepřipustnosti pořadu práva soud prvního stupně žalobu odmítl. Rekursní soud námitku zamítl. **Důvody:** Pro posouzení příslušnosti soudu a přípustnosti pořadu práva jest rozhodným obsah žalobcova přednesu (§ 41 j. n.). Žalobkyně tvrdí, že se závazek žalovaného zakládá na smlouvách soukromoprávních, které § 44 vodního zákona nevylučuje. Žalobkyně musí své skutkové tvrzení dokázati. Nepodaří-li se jí to a bude-li naopak zjištěn mezi stranami poměr veřejnoprávní, který namítá žalovaný, musí to míti v zápětí jen zamítnutí žaloby rozsudkem pro její neodůvodněnost, nikoli však odmítnutí žaloby pro nepřipustnost pořadu práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud právem poukazuje k tomu, že žalobkyně opírá žalobní nárok o soukromoprávní dohodu, která není vyloučena předpisem § 44 vodního zákona ze dne 28. srpna 1870, čís. 65 z. zák. pro Moravu, a že ve věci hlavní půjde o to, zda se jí pořadí dokázati tvrzenou dohodu, a že, nepodaří-li se jí tento důkaz, bude žalobu zamítnouti jako po hmotněprávní stránce neodůvodněnou. Náзору rekursního soudu jest přisvědčiti. Předpisem § 75 cit. vod. zákona není nikterak vyloučen pořad práva pro nároky opřené o soukromoprávní titul (viz Peyer: Das oesterreichische Wasserrecht str. 536 a násl., Randa: Das oesterreichische Wasserrecht str. 148—151, Pražák, Wasserrechtliche Kompetenzfragen § 3 a 15, Procházka: České vodní právo str. 283 a násl., srovnej též rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu čís. 925 n. s. a rozhodnutí bývalého správního soudu ve Vídni čís. 1609 Budw.). Na základě jakých obran žalované strany bude snad žaloba zamítnuta, jest nerozhodné při řešení otázky, zda jest pořad práva přípustným. Žalobní nárok tak, jak jest uplatňován, nestal se veřejnoprávním proto, že provedení vodního díla převzala žalující obec, podle vlastního udání jako zmocněnec společnosti utvořené ku čištění příkopů a kanálů, aniž tím, že okresní politická správa k pozdějšímu zakročení žalující obce výměry ze dne 14. února 1923 a 11. září 1923 s poukazem na § 3 cís. nař. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák., vyzvala žalovaného k zaplacení částky naň připadající, pohrozivši zároveň, že, nezaplatí-li, bude částka ta na útraty žalovaného exekučně vymáhána. Těmito výnosy nebylo

zavedeno řízení podle § 44 druhý odstavec a 65 třetí odstavec cit. vodního zákona a nelze v těchto výnosech spatřovati rozhodnutí o rozvrhu příspěvků podle těchto zákonných předpisů, nýbrž věc jest ta, že žalující obec sdělila okresní politické správě, jaké náhradní nároky vznáší na určité osoby za provedené již dílo, a že okresní politická správa pohrozila těmto osobám politickou exekucí. Správné jest, že v obci B. došlo po rozumu § 52 a násl. cit. vod. zákona k založení vodního družstva, ale to se stalo teprve výnosem okresní politické správy ze dne 22. listopadu 1926, jímž byla uznána jsoucnost vodního družstva v B. K provádění díla, o něž v tomto sporu jde, došlo již před tím bez předchozího opatření okresní politické správy a bez předchozího vodoprávního řízení. Vodní družstva nejsou však jedinou po zákonu přípustnou formou k provádění vodních staveb, nýbrž mohou tu býti i sdružení vlastníků určitých pozemků, utvořená podle norem soukromého práva (srovnej Procházka str. 201). V těchto případech zejména dochází k soukromoprávním dohodám, které mohou býti pak právním důvodem žalob patřících před řádné soudy. Posléze jest uvést, že při řešení otázky přípustnosti pořadu práva jest nezávažno, zda dílo žalující obcí prováděné bylo řádně dokončeno a vodoprávně schváleno.

Čís. 8923.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Podle § 20 (2) zákona smí pronajímatel žádati za to, že pronajímá byt, jen nájemné a nic více. I když učinil k žádosti nájemníkově náklad v jeho bytě, smí žádati jen přiměřené zvýšení nájemného, nikoliv zaplacení určité sumy najednou. Taková náhrada jest zapovězenou úplatou podle § 20 (2) zák.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1929, R II 148/29.)

V únoru 1928 najal si žalobce v domě žalované byt, při čemž žalované zaplatil 1200 Kč. V červnu 1928 byl nájemní poměr zrušen. Žalobu o vrácení těchto 1200 Kč procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Podle zjištění odvolacího soudu byla nájemní smlouva uzavřena v únoru 1928. Nutno tedy žalobní nárok posuzovati podle zákona ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n., který v té době platil. Žalobce domáhá se vrácení 1200 Kč a uvádí, že, chtěje byt dostati, byl nucen slíbiti žalované odstupné 1400 Kč, z něhož zaplatil 1200 Kč. Takto byla žaloba opřena o předpis § 20 (2) a (3) zákona na ochr. náj., podle něhož jsou zapovězena veškerá právní jednání, kterými pronajímatel dává sobě poskytovat mimo nájemné něco za to, že pronajímá byt. O tento důvod byl žalobní nárok opřen podle skutkového přednesu již